

JUUPAJOEN KUNNAN KIUSAAMISEN VASTAINEN SUUNNITELMA VARHAISKASVATUKSEEN 2023

Sisällys

1 JOHDANTO	2
2 KIUSAAMINEN PIENTEN LASTEN KESKUUDESSA.....	3
3 KIUSAAMISEN VASTAINEN TYÖ.....	6
4 KEINOJA KIUSAAMISEN EHKÄISYYN.....	8
5 JUUPAJOEN TOIMINTAMALLI.....	10
5.1 KIUSAAMISEN, VÄKIVALLAN JA HÄIRINNÄN EHKÄISEMINEN PÄIVÄKODISSA ...	10
5.2 KIUSAAMISEEN KÄSITTELY	12
5.2.1 KIUSAAMISEN KÄSITTELY: PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNTA.....	12
5.2.2 KIUSAAMISEN KÄSITTELY: LAPSI.....	13
5.2.3 KIUSAAMISEN KÄSITTELY: HUOLTAJAT	13
5.3 SUUNNITELMAAN PEREHDYTTÄMINEN JA TIEDOTTAMINEN.....	14
5.4 SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN, SEURANTA JA ARVIOINTI.....	15
6 LÄHTEET	16

1 JOHDANTO

Juupajoen varhaiskasvatuksessa nähdään tärkeänä, että jokaisella lapsella on turvallinen olo päiväkodissa. Lapsella tulee olla kokemus siitä, että hän on aktiivinen osallistuja omassa arjessaan, hänet huomataan ja kuullaan sekä että hänellä on kavereita. Lapsella on kuuluvuuden tunne osana omaa päiväkotiryhmää.

Kiusaamisen vastainen suunnitelma varhaiskasvatuksessa täydentää kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Se on tarkoitettu työkaluksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle kiusaamisen vastaiseen työhön. Suunnitelman tavoitteena on konkretisoida kiusaamisen vastaista työtä ja yhtenäistää toimintatapoja.

Suunnitelma on laadittu yhteistyössä päiväkodin henkilöstön, päiväkodin lasten ja huoltajien sekä Tampereen yliopiston kasvatustieteen maisteriopiskelija pienryhmän kanssa. Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon Juupajoen kunnan kiusaamisen vastainen suunnitelma esi- ja perusopetukseen 2021.

2 KIUSAAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

Pienet lapset harjoittelevat vuorovaikutustaitoja. Lasten kanssa toimiessa onkin joskus vaikea erottaa, milloin kyseessä on kiusaaminen. Tutkimusten perusteella tiedämme kuitenkin, että kiusaamista esiintyy päiväkotiryhmissä. Revon (2015b) tutkimuksen tulosten mukaan 12,6 % päiväkotilapsista oli suoraan tekemisissä kiusaamisen kanssa.

Kiusaamista tapahtuu eniten vapaan leikin aikana, kun lapset leikkivät ilman ohjausta sisällä tai ulkona. Leikeissä lasten on todettu käyttävän manipulointia vallankäytön välineenä, mikä ilmenee mm. erilaisina sääntöinä. (Kirves & Stoor-Grenner, 2017.) Myös Revon tutkimuksen (2015b, 69) mukaan lapset kertovat ”tyhmää” tapahtuvan silloin kun aikuinen ei näe.

Kiusaamisella on erityispiirteitä, jotka erottavat sen esimerkiksi riitelystä. Näitä piirteitä ovat toistuvuus, tietoisuus, vallankäyttö ja ryhmäilmiö (Repo 2015b, 42). Kiusaaminen voidaan määritellä myös aggressiiviseksi käytökseksi, joka vahingoittaa jotakuta fyysisesti tai psyykkisesti ja joka on toistuvaa, tahallista ja kohdistuu puolustuskyvyttömään henkilöön (Kirves & Stoor-Grenner 2017, 4). Kiusaamisen piirteiden määrittely voi kuitenkin pienten lasten kohdalla olla haastavaa, sillä täytyy pohtia, milloin kielteinen toiminta on tietoista ja tarkoituksellista. Voi olla vaikea arvioida sitä, milloin lapset tiedostavat, että heidän toimintansa voi vahingoittaa ja loukata toisia. (Kirves & Stoor-Grenner 2017, 4.)

On myös tärkeää muistaa, että lasten kokemukset kiusaamisesta vaihtelevat sekä yksilöllisesti, että esimerkiksi ikäryhmittäin. Kiusaaminen on yksilön subjektiivinen kokemus, mikä on tärkeää huomioida kiusaamistilanteissa. Tästä syystä lasten oman kokemuksen huomioiminen on tärkeää määriteltäessä kiusaamista. (Repo 2015a, 12.)

Kiusaamisen tapoja on monenlaisia. Fyysistä kiusaamista voi olla esimerkiksi lyöminen, potkiminen, kivien tai hiekan heittäminen, leikkien sotkeminen tai vaatteiden repiminen. Sanallista kiusaamista on muun muassa nimittely, lällättely, vaatteiden ym. kommentointi. Psyykkistä kiusaamista voi olla esimerkiksi uhkailu, kiristäminen, ilveily,

poissulkeminen, leikin sääntöjen muuttaminen, selän takana puhuminen tai puhumatta jättäminen. (Repo 2015b, 80.) Kiusaamisen tavoista psyykinen kiusaaminen, erityisesti toverisuhteiden ulkopuolelle jättäminen on pienten lasten parissa yleisintä (Repo 2015a, 36).

Päiväkotimme lasten huoltajille annettiin kiusaamisen vastaisen suunnitelman laadintaa varten kysely, jossa he kävivät yhdessä lapsensa kanssa läpi asioita, jotka lapsen mielestä tarkoittavat kiusaamista. Seuraavaan taulukkoon (taulukko 1) on koottu lasten vastaukset siitä mitä heidän mielestään on kiusaaminen.

FYYSINEN	SANALLINEN	PSYKKINEN
<ul style="list-style-type: none"> ○ töniminen ○ lyöminen ○ pureminen ○ potkiminen ○ leikin rikkominen ○ päälle tuleminen ○ väkisin kutittaminen ○ toisen päälle sylkeminen ○ kädestä ottaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ○ haukkuminen ○ rumasti tai ilkeästi sanominen ○ nimitteleminen ○ lällättely 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ilkeästi nauraminen ○ seuraaminen ○ leikin ulkopuolelle jättäminen

Taulukko 1. Lasten näkemykset kiusaamisesta

Mahdollinen kiusaamistapaus koskee usein koko lapsiryhmää, sillä myös muilla lapsilla on oma roolinsa kiusaamistilanteissa. Lasten rooleja ovat muun muassa puolustaja, vahvistaja, avustaja sekä ulkopuolinen. Lapset ovat hyvin tietoisia lapsiryhmän ryhmädynamiikasta, joten he tietävät kuka ryhmässä määrää, kuka rikkoo ja häiritsee. Lisäksi ne lapset, jotka tulevat usein torjutuiksi, tietävät oman asemansa ryhmässä. Lapset ovat siis tietoisia ryhmän normeista, ja siitä kuinka eri tilanteissa kuuluu toimia. (Kirves & Stoor-Grenner, 2017.)

On kuitenkin havaittu, että kun ryhmässä on yhteiset sopimukset siitä, miten kiusaamiseen puututaan, heikkenevät kaikki kiusaamista tukevat roolit ryhmässä (Repo 2015b, 84). On tärkeää huomioida myös mahdollinen kiusaaja-uhri rooli. Sillä tarkoitetaan lasta, joka on kiusannut muita lapsia sekä tullut itse kiusatuksi. Tällöin lapsi saattaa käyttäytyä impulsiivisesti ja aggressiivisesti, jolloin hänet tullaan herkästi sulkeeksi leikkien ulkopuolelle. Muut lapset kokevat lapsen kiusanneen, mutta hän itse tuntee joutuneensa kiusatuksi. Tällainen ajattelu on hyvin haitallinen kehä lapselle. (Kirves & Stoor-Grenner 2017, 7.)

3 KIUSAAMISEN VASTAINEN TYÖ

Kiusaamisen vastainen työ varhaiskasvatuksessa perustuu varhaiskasvatusta ohjaviin asiakirjoihin sekä varhaiskasvatusta ja lapsen kehitystä koskevaan tutkimustietoon. Varhaiskasvatuslaissa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3§ & 10§) sekä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (OPH 2022, 16) on määritelty varhaiskasvatuksen tavoitteiksi muun muassa turvallisen varhaiskasvatusympäristön varmistaminen sekä lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Näiden asiakirjojen mukaan lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

Myös Yleissopimus lapsen oikeuksista (60/1991) velvoittaa sopimusvaltioita ryhtymään toimiin suojellakseen lasta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä, välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta sekä hyväksikäytöltä. Varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu lapsen oikeuksien yleissopimukseen, jossa korostuu vaatimus lasten tasa-arvoisesta kohtelusta sekä lapsen syrjintäkielto, oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin ja oikeus tuttuun ja turvalliseen leikkiin ja ympäristöön (Kirves & Stoor-Grenner, 2017).

Varhaiskasvatuksessa kiusaamiseen tulee puuttua ja sitä tulee tietoisesti ja suunnitelmallisesti ehkäistä (OPH 2022, 33). Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen on tärkeää, sillä tutkimusten mukaan kiusaaminen on vakava riskitekijä lapsen terveille kasville ja kehitykselle. Kiusaamisella on kielteisiä vaikutuksia sekä kiusatun, että kiusaajan elämään. (Repo 2015a, 2.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH 2022, 37) ohjaa määrittämään, kuinka ehkäistään kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää sekä miten ja millaisin toimenpitein näihin puututaan paikallisesti. Juupajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa (2022, 34) kiusaamisen ehkäisyssä nähdään tärkeänä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu sekä henkilöstön aito läsnäolo leikeissä ja eri arjen toiminnoissa. Kiusaamiseen puuttuminen tapahtuu välittömästi ja tapahtuneesta keskustellaan osallisten kanssa. Asiaa ohjataan käsittelemään myös siltä näkökannalta, miten jatkossa toimitaan, jotta kiusaamistilanteita ei synny.

Juupajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa kiusaamisen ehkäisemisessä ja puuttumisessa nähdään tärkeäksi myös huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Avoin ja vastavuoroinen vuorovaikutus henkilöstön ja lasten huoltajien kanssa on avain asemassa kiusaamisen vastaisessa työssä.

4 KEINOJA KIUSAAMISEN EHKÄISYYN

Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (OPH 2022, 21 & 90) mukaan lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Lapsia ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin ja lasten kanssa harjoitellaan toisen asemaan asettumista. Myös yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat auttavat luomaan ilmapiiriltään turvallisen, muita kunnioittavan ja yhteisvastuullisen oppimisympäristön. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH 2022, 17 & 33) ohjaa kiusaamisen ennaltaehkäisyyn, mutta myös siihen, että kiusaaminen tunnistetaan ja siihen puututaan suunnitelmallisesti. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelmallisuus on tärkeää, sillä lasten kanssa toimivilla aikuisilla on hyvä olla yhteneväinen käsitys ilmiöstä (Repo 2015b, 38). Kiusaamisen ehkäiseminen, siihen puuttuminen ja sen tunnistaminen ovat osana varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaisena asiana nähdään ennaltaehkäisemisen kannalta lasten vertaissuhteiden tukeminen ja hyvinvointi, joka kattaa koko yhteisön. (OPH 2022, 17 & 33.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH 2022, 41) tuokin esille, kuinka tärkeä lasten välisen vuorovaikutuksen tukemisessa sekä ristiriitatilanteiden syntyminen ehkäisyssä on henkilöstön fyysinen sekä psyykkinen läsnäolo.

Kehotunnekasvatus ja erityisesti turvataitojen harjoittelu ovat tärkeässä osassa kiusaamisen ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa. Turvataitojen avulla lapset oppivat kunnioittamaan omaa ja toisten ihmisarvoa ja kehoa sekä puolustamaan omia rajojaan ja pitämään huolta itsestään. Näin lapset saavat valmiuksia suojella itseään väkivallan, häirinnän ja kiusaamisen tilanteissa. Turvataitokasvatus saattaa myös rohkaista lapsia kertomaan huolistaan ja peloistaan aikuisille, joihin he luottavat. (Väestöliitto.)

Varsinaiseen kiusaamiseen puuttuminen on aina aikuisten asia (Repo 2015b, 38). Yhteistyöhön perustuva toiminta luo mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmai-

sutaitoja eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lasten kanssa harjoitellaan asetumista toisen asemaan, opetellaan tarkastelemaan asioita eri näkökulmista sekä ratkaisemaan ristiriitatilanteita rakentavasti. Turvallisessa ilmapiirissä erilaisten tunteiden näyttäminen on sallittua ja henkilöstö auttaa lapsia tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä (OPH, 2022, 21 & 29).

5 JUUPAJOEN TOIMINTAMALLI

5.1 KIUSAAMISEN, VÄKIVALLAN JA HÄIRINNÄN EHKÄISEMINEN PÄIVÄKODISSA

Juupajoella kiusaamisen vastaisen työn taustalla on vastuullisuuden ja huolehtimisen kulttuuri; kasvatetaan lapsia johdonmukaisesti tunne-, empatia- ja itseilmaisutaitojen kehittämiseen, tunteiden tunnistamiseen ja sanoittamiseen. Päiväkodin henkilökunnan tulee osata tunnistaa lapsen mahdolliset tuen tarpeet ja toimia pedagogisesti niitä edellyttävällä tavalla. Erityisesti pienemmän lapsen kanssa turvallinen kiintymyssuhde ja läheisyys luovat turvallisuutta ja luottamusta vuorovaikutuksessa.

Erilaisissa häiriötilanteissa aikuiset toimivat rauhallisesti ja antavat näin lapsille turvallisen toimintamallin. Kiusaamisen vastainen toiminta ja toimintamalli kiusaamistilanteissa tulee näkyä johdonmukaisena lapsille, huoltajille ja päiväkodin henkilöstölle päiväkodin arjessa.

Lasten psyykkistä turvallisuutta voidaan edistää vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja itsetuntoa. Näiden taitojen eri osa-alueista on koottu yhteenvedot (Taulukko 2 & Taulukko 3). Psyykkistä turvallisuutta edistetään myös tukemalla ryhmäytymistä sekä varmistamalla, että jokainen lapsi pääsee osalliseksi ryhmässä, eikä tule sosiaalisesti torjutuksi.

TUNNETAIDOT		
TUNTEET	ITSETUNTEMUS	RAUHOITTUMINEN JA LÄSNÄOLO
<ul style="list-style-type: none"> ○ Tunnistaminen (itsessä ja toisessa) ○ Nimeäminen ○ Ilmaiseminen ○ Säättely ja itsehillintä 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Vahvuudet ○ Omat kehittämistarpeet ○ Itsensä arvostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rauhoittuminen ○ Läsnäolo

Taulukko 2. Tunnetaitojen osa-alueet

VUOROVAIKUTUSTAITOT			
KAVERTAITOT	KÄYTÖSTAVAT	RIITELYN TAITOT	TURVATAIDOT
<ul style="list-style-type: none"> ○ Kuunteleminen ○ Keskusteleminen ○ Kysyminen ○ Avun pyytäminen ○ Leikkiin mukaan meneminen ja ottaminen ○ Positiivisen palautteen antaminen ○ Jakaminen ○ Empatiataidot 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tervehtiminen ○ Kiittäminen ○ Anteeksi pyytäminen ○ Anteeksi antaminen ○ Ohjeen noudattaminen ○ Ryhmässä toimiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Neuvottelutaidot ○ Ristiriitatilanteissa toimiminen ○ Riidan ennaltaehkäisy ○ Riidan ratkaisemisen keinot ○ Rauhoittuminen ja itsehillintä 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Erilaiset kosketukset ○ Punaisen ja vihreän valon kosketukset ○ Oma tila ○ Omat rajat ○ Ei- sanan käyttö ja jämäkkyyshaidot

Taulukko 3. Vuorovaikutustaitojen osa-alueet

5.2 KIUUSAAMISEEN KÄSITTELY

5.2.1 KIUUSAAMISEN KÄSITTELY: PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNTA

Kiusaaminen tulee päiväkodin henkilökunnan tietoon

Lapset, lasten vanhemmat kertovat tai henkilökunta itse havaitsee asian.

Lapsen ryhmän henkilökunnan jäsen selvittää

Tiimissä sovitaan kuka keskustelee kiusatun kanssa, sitten kiusaajan ja lopuksi yhdessä. Selvitetään kunkin näkökulma tapahtuneeseen ja sovitaan yhdessä, kuinka jatketaan.

Vanhempien kanssa keskustellaan asiasta erikseen sovittuna aikana.

Seuranta

Päiväkodin kasvatushenkilökunta seuraa aktiivisesti lasten leikkejä päivittäin ja on eritoten läsnä tilanteissa, joissa kiusaamista on aiemmin ilmennyt.

Vanhemmat pidetään ajan tasalla lapsen päiväkotiarjen kuulumisista.

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Jälkihoito

Lasten kanssa harjoitellaan yhdessä tunne- ja kaveritaitoja

Aikuinen on leikeissä tukena

Tunne- ja vuorovaikutusohjaaja Minna Katajamäki työskentelee lapsen kanssa ja tapaa vanhemman/vanhemmat

Tilanteen mukaan järjestetään yhteinen tapaaminen lapsen, vanhemman ja ryhmän henkilökuntaan kuuluvan kanssa.

Seuranta

Seuranta on kaikkein päiväkodin aikuisten vastuulla

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Päiväkodin ulkopuoliset asiantuntijapalvelut

Lapselle ja perheelle apua eri yhteistyötahoilta

Jälkihoito

Tunne- ja vuorovaikutusohjaajan Minna Katajamäen tuki lapselle ja perheelle

Keskustellaan lasten kanssa

5.2.2 KIUSAAMISEN KÄSITTELY: LAPSI

Jos sinua kiusataan, kerro siitä aikuiselle kotona tai päiväkodissa.

Päiväkodin henkilökunnan jäsen selvittää kiusaamisen: mitä tapahtui ja miltä tuntui. Sinun ja kiusaajiesi kanssa jutellaan asiasta yksin ja erikseen. Kiusaajille kerrotaan, että heidän toimintansa on väärin ja yhdessä mietitään mitenkä olisi voinut toimia tilanteessa toisin.

Kummankin osapuolten vanhempien kanssa keskustellaan asiasta.

Seurantavaiheessa päiväkodin henkilökunta havainnoi tapahtuuko kiusaamista vielä sekä keskustelee kanssasi. Myös vanhempien kanssa keskustellaan avoimesti päiväkotiarjen ja kodin kuulumisista.

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Sinulla on mahdollisuus kiusaamisen jälkeen keskustella asiasta tunne- ja vuorovaikutusohjaajan Minna Katajamäen tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Tilanteen mukaan järjestetään yhteinen tapaaminen lapsen, vanhemman ja ryhmän henkilökuntaan kuuluvan kanssa.

Tapaamisen tavoitteena on, että yhdessä sovitaan toimintatavat, joilla saadaan kiusaaminen loppumaan.

Seurantavaiheessa ryhmäsi aikuinen selvittää, onko kiusaamista jatkunut. Hän havainnoi ja juttelee sekä sinun että kiusaajien kanssa asiasta.

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Kiusaamisesta pidetään verkostopalaveri, johon kutsutaan mukaan esim. terveydenhoitaja tai varhainen perhetyöntekijä.

Pyritään varmistamaan, ettei kiusaaminen enää jatku.

Sinulla on mahdollisuus kiusaamisen jälkeen keskustella asiasta tunne- ja vuorovaikutusohjaajan Minna Katajamäen tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

5.2.3 KIUSAAMISEN KÄSITTELY: HUOLTAJAT

Lapsesi kertoo, että häntä kiusataan päiväkodissa. Suhtaudu asiaan aina vakavasti. Ilmoita asiasta viipymättä lapsesi päiväkotiryhmän opettajalle tai lastenhoitajalle.

Lapsesi ryhmän henkilökunnan jäsen selvittää kiusaamisen. Hän juttelee sekä kiusatun että kiusaajan kanssa erikseen ja yhdessä.

Kotona voit kannustaa lastasi keskustelemaan kiusaamisesta kanssasi. Ole avoin sille, mitä lapsesi kertoo. Niin kiusatulle kuin kiusaajallekin on tärkeää tulla kuulluksi tulematta tuomituksi. Varaudu myös siihen, ettei lapsesi välttämättä halua keskustella asiasta. Tärkeintä on, että olet lapsesi tukena.

Seurannassa selvitetään, onko kiusaaminen jatkunut. Asiaa selvittänyt päiväkodin henkilökunnan jäsen juttelee kiusatun kanssa erikseen sekä tarvittaessa sen jälkeen kiusaajan kanssa.

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Lapsellasi on mahdollisuus kiusaamisen jälkeen keskustella asiasta tunne- ja vuorovaikutusohjaajan Minna Katajamäen tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Tunnetaito- ja vuorovaikutusohjaaja Minna Katajamäki työskentelee lapsen kanssa ja tapaa sinut.

Tilanteen mukaan järjestetään yhteinen tapaaminen lapsen, sinun ja ryhmän henkilökuntaan kuuluvan kanssa.

Tapaamisen tavoitteena on, että yhdessä sovitaan toimintatavat, joilla saadaan kiusaaminen loppumaan.

Seurannassa päiväkodin henkilökuntaan kuuluva selvittää, onko kiusaaminen jatkunut.

Kiusaaminen jatkuu

Kiusaaminen päättyy

Kiusaamisesta pidetään verkostopalaveri, johon kutsutaan mukaan esim. terveydenhoitaja tai varhainen perhetyöntekijä.

Pyritään varmistamaan, ettei kiusaaminen enää jatku.

Lapsellasi on mahdollisuus kiusaamisen jälkeen keskustella asiasta tunne- ja vuorovaikutusohjaajan Minna Katajamäen tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

5.3 SUUNNITELMAAN PEREHDYTTÄMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Kiusaamisen vastaiseen suunnitelma ja Juupajoen varhaiskasvatuksen toimintamalli käsitellään henkilöstön kanssa päiväkodin henkilöstön iltapalaverissa. Uudet työntekijät perehdytetään perehdytysuunnitelman mukaisesti myös kiusaamisen vastaiseen työhön.

Valmis ja hyväksytty suunnitelma julkaistaan varhaiskasvatuksen nettisivuilla, johon lähetetään Wilman kautta huoltajille linkki. Kiusaamisen vastainen suunnitelma esitellään vanhemmille vanhempainillassa.

5.4 SUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN, SEURANTA JA ARVIOINTI

Juupajoen kiusaamisen vastainen suunnitelma toimintamalleineen päivitetään tarvittaessa tai vähintään kahden vuoden välein. Päiväkotiryhmien vuosittaiseen arviointiin kuuluu yhtenä osa-alueena kiusaamisen vastaisen työn toteutumisen ja käytäntöjen arviointi. Kaveri- ja tunnetaidot ovat vuosittainen teema ryhmien toimintasuunnitelmassa.

6 LÄHTEET

Kirves, L., & Stoor-Grenner, M. (2017) *Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa. Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman laatiminen*. MLL. Viitattu 29.9.2022. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/kiusaaminen-paivkodissa/kiusaamisen-ehkaisyn-suunnitelma-varhaiskasvatuksessa/>

Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_0.pdf

Repo, L. (2015a). *Bullying and its prevention in early childhood education*. [Väitöskirja] Helsingin Yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta.

Repo, L. (2015b). *Pienet lapset ja kiusaamisen ehkäisy*. PS-kustannus.

Varhaiskasvatustilaki 540/2018. Viitattu 25.9.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Väestöliitto. Turvataidot. Verkkosivu. Viitattu 10.10.2022 <https://vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/hyvinvointi/turvataidot/>

Yleissopimus lapsen oikeuksista 60/1991. Viitattu 25.9.2022. https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2